

Miért jönnek Magyarországra és mit várnak tőlünk a külföldi hallgatók?

Magyarországon tanuló külföldi hallgatók motivációi és elvárásai

Hetesi Erzsébet – Kéri Anita

Szegedi Tudományegyetem

A TANULMÁNY CÉLJA

Tanulmányunkban az egyik nagy magyarországi egyetemre érkező külföldi hallgatók körében végzett vizsgálataink eredményeit mutatjuk be. Az előzetes kutatásokon alapuló, itt bemutatott kvantitatív kutatás célja az volt, hogy feltárjuk a Magyarországra érkező külföldi hallgatók motivációi és elvárásai között megragadható kapcsolatokat. A két témakör külön-külön széles körben kutatott, azonban a kettő közötti összefüggések feltárása elhanyagolt terület. Látszólag az ilyen jellegű összefüggések tautológiának tűnnek, ám kutatási eredményeink nem ezt igazolják, hiszen a motivációt befolyásoló tényezők közvetetten több, sajátos elvárásra is hatással lehetnek. A tanulmány céljai közé tartozik egy olyan modell kifejlesztése, ahol a motivációk és elvárások mellett a a jövőben az elégedettséget is vizsgálni kívánjuk majd.

ALKALMAZOTT MÓDSZERTAN

A szakirodalmi feldolgozás mellett előzetes kvalitatív kutatások (3 fókuszcsoportos megkérdezés és 17 mélyinterjú) eredményeire alapozva, online kérdőíves felmérés alkalmazásával gyűjtöttünk adatokat (121 fős minta a külföldi hallgatói alapsokaságból), melyeket IBM SPSS és SmartPLS 3 szoftver segítségével elemeztünk.

LEGFONTOSABB EREDMÉNYEK, ÚJDONSÁGOK

A hallgatók motivációját befolyásoló tényezők (referencia csoportok, önmegvalósítás, kultúrák megismerése, integráció a magyar közösségbe, tudásszerzés), és az elvárással kapcsolatos tényezők (társas, személyes, kulturális, munkaerő-piaci és oktatási elvárások) közötti összefüggések csak részben igazolták hipotéziseinket. A PLS útegyütthetők alapján a tudásszerzés, mint motiváció hatással van az oktatási elvárásokra, a kulturális érdeklődés a kulturális elvárásokra hat, a letelepedés motivációja pedig közvetlenül befolyásolja a személyes, munkaerő-piaci és az oktatási elvárásokat is. A közvetett hatások alapján megállapítható, hogy az integrációs, letelepedési motivációk domináns szerepet játszanak a hallgatói elvárásokban.

GYAKORLATI JAVASLATOK

Az eredmények jól hasznosíthatók a vizsgálat terepétül szolgáló intézmény számára, hiszen látható, hogy a hazánkba érkező külföldi hallgatók a tudásszerzésen kívül más elvárásokat is megfogalmaznak, és elvárásaikat a különböző motivációk különböző mértékben, és utakon befolyásolják.

Kulcsszavak: motiváció, elvárások, külföldi tanulmányok, nemzetköziesedés, felsőoktatás

BEVEZETÉS

Napjaink egyik legfontosabb felsőoktatási tendenciája a nemzetköziesedés, mely a világ számos országának felsőoktatási intézményében (HEI – higher education institution) megfigyelhető, habár ezen intézmények fejlődése és külföldi hallgatóinak oktatása országról országra változik. Korábban az oktatás és kutatás szempontjából Európa versenyelőnyül bírt Észak-Amerikával szemben, ám ez a jelenség megfordulni látszik, mi több, megfigyelhető az ázsiai országok (Japán, Kína, Koreai Köztársaság és Hong Kong) erősödése a tudományos életben és a hallgatói létszámokban is.

Az európai egyetemek megpróbálnak lépést tartani ezzel a gyors fejlődéssel és a nemzetköziesedéssel. Az Európai Unió tagjaként a magyar egyetemek részt tudnak venni a nemzetközi versenyben a külföldi hallgatókért, akik számos ösztöndíjprogram keretében érkehetnek hazánkba. Jelen kutatásban a Szegedi Tudományegyetemen tanuló külföldi hallgatók körében végeztünk vizsgálatokat. A SZTE mindig is fontosnak tartotta a nemzetköziesítést, a külföldi hallgatók számának növelését, és ez mára még kiemeltebb szerepet játszik stratégiájában. Annak érdekében, hogy megtudjuk, hogyan lehet az egyetem sikeresebb a külföldi hallgatók számának növelésben, fontos megismernünk intézményválasztási szempontjait, valamint az intézménnyel és egyéb tényezőkkel kapcsolatos elvárásait. A hallgatói motivációk és elvárások széles körben kutattak, ám a kettő közötti összefüggésekre vonatkozóan eddig kevés szakirodalmi megközelítéssel találkoztunk.

Kutatásaink során arra kerestük a választ, hogy a motivációk és elvárások között milyen összefüggések mutathatók ki: nevezetesen azt kutattuk, hogy vajon a külföldről érkező hallgatók motivációi milyen módon hatnak azokra az elvárásokra, amelyekre a szakirodalom felhívja a figyelmet.

SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

A téma elméleti háttérének bemutatása során a jelen kutatás szempontjából lényeges motivációelméleteket és a hallgatói elvárásokkal kapcsolatos fontosabb kutatási eredményeket tekintjük át.

Motivációk a felsőoktatási intézmények választásában

A felsőoktatási hallgatók külföldön való tanulása-kor a motiváció vizsgálata elengedhetetlen, hiszen ezek alapján hozzák meg végső döntésüket az egyetem kiválasztásakor. A motiváció témakörét a kutatók más és más szemszögből közelítették meg, ezért fontos különbséget tennünk a motiváció témakörének alapvető fogalmai között. Elliot és szerzőtársa szerint a motiváció fogalmát úgy ragadhatjuk meg, mint „... azokat a pszichológiai folyamatokat, melyek felkeltik az egyén figyelmét és útmutatást biztosítanak számára, hogy az általuk önkéntesen választott célt kintartással elérjék” (Elliot & Fryer 2008, 236). Egy másik definícióban „a motiváció kifejezést a viselkedés háttérében álló pszichológiai folyamat jelölésére használják.” (Fejes 2015, 18). A szerző szerint azonban egyértelmű, hogy a motiváció jelentéskörének komplexitása miatt a mögötte álló pszichológiai folyamat részletes megfogalmazására nem történt sok kísérlet. Kutatások megkísérelték megkülönböztetni a motivációt a motívumoktól és a drive-tól. „Motívumok alatt a viselkedés viszonyítási pontjaként funkcionáló azon személyiség-összetevőket értjük, amelyek alapján tudatos vagy tudattalan döntést hozunk egy viselkedés megkezdéséről, folytatásáról” (Fejes 2015, 18). A „belső késztetés vagy hajtóerő fogalmát” pedig drive-ként értelmezzük (Barkóczi – Putnoky 1980, 191). A drive-elméletek olyan motivációs elméletek, amelyek nem a környezetben lévő ösztönzők (incentívek), hanem a belső tényezők fontosságát emelik ki. A fenti szakirodalmak alapján tehát a jelen kutatásban a viselkedés háttérében álló különböző folyamatokat, tényezőket vizsgáljuk és értjük a külföldi hallgatók egyes motivációja alatt.

Ami a motiváció kategorizálását illeti, kutatók szerint a motivációt két fő kategóriába csoportosíthatjuk: az intrinzik motiváció az egyén saját céljainak belső kifejeződése, míg az extrinzik motivációt egy külső cél hajtja (Deci & Ryan 1985). A tanuláshoz és a felsőoktatáshoz talán a legközelebb álló motivációs elmélet Maehr (1976) és társai nevéhez fűződik, akik megalkották a folytonos motiváció elméletét, amely olyan viselkedési forma, ahol az alany anélkül folytatná a tevékenységét és teljesítené a feladatát, hogy bármilyen külső nyomás nehezedne rá. A felsőoktatási környezetben az intézményválasztás szempontjából ez utóbbi két megközelítést tartjuk megragadhatónak.

A motiváció intrinzik és extrinzik kategóriáját kutatták Aarepattamanni és társai (2011), akik

indiai emigráns külföldi hallgatókat vizsgáltak tanulmányukban. A szerzők arra az eredményre jutottak, hogy azok a diákok, akik tanultak külföldön, sokkal nagyobb intrinzik motivációval és jobb jegyekkel is rendelkeztek, mint azok, akik otthon maradtak tanulni, valamint azok, akik hazájukban tanultak tovább, erősebb extrinzik motivációt mutattak. Nyaupane és társai (2011) amerikai hallgatók külföldön való tanulási motivációját vizsgálták. Kutatásukban 136 hallgatót kérdeztek meg, mielőtt azok elindultak volna külföldi tanulmányaikat végezni. Azt az eredményt kapták, hogy a vizsgált diákok 93%-a már tanult külföldön valamilyen formában, és az előzetes tapasztalataik befolyásolták döntéseiket: választásukat az határozta meg, hogy milyen élményeik, benyomásai és társas kötődéseik voltak korábban. Cubillo és szerzőtársai (2006) is azt vizsgálták, hogy milyen motivációs tényezők jelennek a hallgatók külföldön való tanulási hajlandósága mögött. Eredményeik alapján a hallgatók döntését öt faktor befolyásolja: a személyes okok, az országimázs, a városimázs, az intézmény imázsa, és az általuk választani kívánt felsőoktatási program korábbi értékelései. Griner és Sobol (2014) kínai hallgatók körében végzett motivációkutatása azt jelezte, hogy a hallgatók hajlamosabbak arra, hogy részt vegyenek külföldi programban akkor, ha az számukra nem túl „körülmenyes”, nem túlságosan bonyolult. A felmérés szerint a komplexitáson kívül a szülők bírnak a legnagyobb befolyással a hallgatói motivációkra: akiknek a szülei is tanultak külföldön, azok sokkal nagyobb hajlandóságot mutattak maguk is a külföldön való tanulásra, de az angol nyelvtudás magasabb szintje is növelte a külföld választását. Egy másik kutatásban kuvaiti diákok motivációját vizsgálták Hackney és társai (2013). Kérdőívükben a külföldön való tanulási hajlandóságot 6 fokú Likert skálán mérték, és arra az eredményre jutottak, hogy a hallgatók inkább hosszabb időre vállalkoznának a külföldön való tanulásra és leginkább Európába és Észak-Amerikába mennének, valamint szívesebben mennének külföldre tanulni társaikkal és barátaikkal, mint egyedül.

Jelen kutatásunkban az extrinzik és intrinzik motivációs csoportosítás megközelítésében mindkét típust vizsgáljuk. Extrinzik motiváció körébe soroljuk a később kifejtésre kerülő letelepedést és a referenciacsoportok motivációját; az önmegvalósítás, tudásszerzés és kultúrák megismerése pedig az intrinzik motiváció kategóriájába tartoznak. A hallgatók motivációját folytonos motivációként értelmezzük.

Elvárások

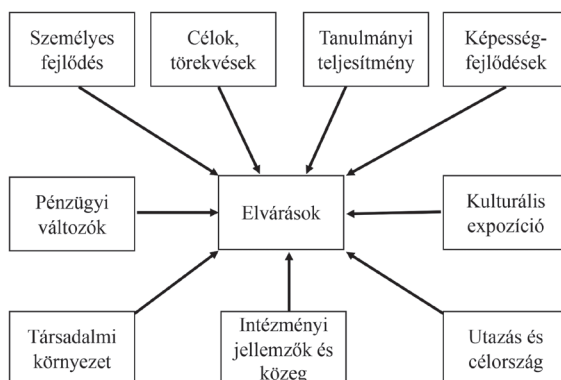
A motiváció kulcsfontosságú a hallgatók külföldön való tanulásának vizsgálatakor, ám az elvárások és annak a ténye, hogy ezek az elvárások teljesülnek vagy sem, szintén nagyon jelentősek. A motiváció és motiváltság után a jövőbeli külföldi hallgatóban felmerülnek bizonyos elvárások a céloországgal és a célintézménnyel kapcsolatban, ám érdekes módon a szakirodalomban az elvárásokkal kapcsolatos modellalkotásokra és empirikus kutatásokra kevesebb példát láthatunk, mint a motivációk kutatására.

Az elvárások témakörének megközelítését egyrészt Oliver (1980, 1985) vizsgálataira alapozzuk, akinek az elvárások terén végzett kutatási eredményei marketingkutatásokban is felhasználhatók. Elmélete (Expectation Confirmation Theory – ECT) szerint az elvárások olyan attribútumokra, vagy tulajdonságokra vonatkoznak, melyekről azt gondoljuk, hogy egy adott termékhez, vagy szolgáltatáshoz kapcsolhatók (Oliver 1985, Oliver & Winer 1987, Elkhani & Bakri 2012). Megközelítésünkben a felsőoktatást mi is szolgáltatásként értelmezzük.

A külföldi hallgatók elvárásaival kapcsolatos kutatások során számos eredmény született arra vonatkozóan, hogy milyen elvárásokkal rendelkeznek a hallgatók. Amellett, hogy a külföldön való tanulás segít abban, hogy a hallgatók attitűdjeit megváltoztassa, csökkentse az etnocentrizmust és az előítéleteket, és hogy az idegen nyelv tanulásának jelentőségét erősítse a hallgatókban (Goldstein & Randi 2006), a kutatók azzal kapcsolatban is végeztek kutatásokat, hogy mi az, ami leginkább elősegíti az elvárások beteljesülését. Martin és szerzőtársainak (1995) eredményei alapján az elvárások teljesülését leginkább a külföldi tanulás helye és a válaszadók neme befolyásolja.

Az elvárások területén kutatásunk szempontjából az egyik legfontosabb és legrelevánsabb vizsgálatot Anderson (2007) végezte. Modelljét mélyinterjúkra alapozta, és feltételezte, hogy azok a tényezők, melyek befolyásolják a hallgatókat a külföldön való tanulásban, szoros összefüggésbe hozhatók az általuk támasztott elvárásokkal (1. ábra).

1. ábra: Anderson külföldi hallgatók elvárásainak modellje

Forrás: Anderson 2007

A modellben Anderson a következő fő elvárásokat befolyásoló tényezőket különítette el a hallgatók külföldi tanulmányival kapcsolatban: utazás és célország elhelyezkedése, intézményi jellemzők és közeg, társadalmi környezet, pénzügyi változók, személyes fejlődés, célok és törekvések, tanulási teljesítmény, képességfejlesztések és a kulturális expozíció. Saját modellfejlesztésünknel Anderson (2007) kutatását vettük alapul.

PILOT KUTATÁSOK, VIZSGÁLATI MEGKÖZELÍTÉS

A fenti elméleti megközelítések alapján egy olyan kutatási modellt kívántunk kialakítani, amelynek segítségével választ kaphatunk problémánkra, nevezetesen arra, hogy a külföldi hallgatók ország- és intézményválasztási motivációi, valamint az elvárásaik között milyen összefüggések ragadhatók meg. Ahogyan azt a szakirodalmi áttekintés során láthattuk, a hallgatói döntések mögött álló motivációt befolyásoló tényezők és az elvárások igen sokszínűek lehetnek, jelen kutatás pedig ezeknek a feltárására és kategorizálására vállalkozott, hiszen a felsőoktatási intézmények számára nagyon fontos, hogy későbbi marketingstratégiájukban a meghatározó tényezőket figyelembe tudják venni.

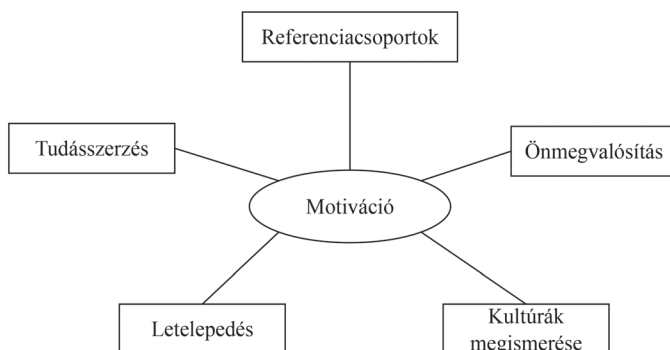
Előzetes (pilot) kutatások

A modell kifejlesztése érdekében a szakirodalmi áttekintés mellett három előzetes kutatást végeztünk 2014 és 2016 között a Szegedi Tudományegyetemen. Jelen tanulmányban e kutatások legfőbb eredményeit mutatjuk csak be, azokat, amelyek segítségével szolgálták a modell kialakításához.

Első kutatásunk célja a külföldi hallgatók motivációinak feltárása volt. Arra voltunk kíváncsiak, hogy melyek azok a tényezők, amelyek a hallgatók motivációinak, viselkedésének hátterében állnak, amikor külföldre mennek tanulni, miért választanak egy országot, egy adott intézményt, mi vezetett ahhoz, hogy ők éppen a Szegedi Tudományegyetemre jöttek? Ennek felmérésére 2014-ben 3 fókuszcsoportos vizsgálatot bonyolítottunk le különböző képzésekben résztvevő külföldi hallgatókkal. Az eredmények azt jelezték, hogy a referenciacsoportok, az ország vonzereje, a tudásszerzés és a magyar diploma értéke azok a tényezők, amelyek a leginkább motiválják a hallgatókat.

Második kutatásunkban ezekre a tényezőkre koncentrálván, a fókuszcsoportos vizsgálat eredményeit és a releváns szakirodalmat figyelembe véve, 2015-ben online kérdőíves felmérést végeztünk. A kérdőív validált és saját fejlesztésű kérdéseket tartalmazott. Az 1200 fős külföldi hallgatói alapsokaságból 128 érvényes válasz érkezett vissza, amely jó válaszadási aránynak tekinthető, és így arra is alkalmas volt a minta, hogy faktorelemzést alkalmazunk az elemzés során, melynek eredményeit a 2. ábrában foglaltuk össze.

2. ábra: Pilot kutatásban feltárt motivációt befolyásoló tényezők

Forrás: saját szerkesztés

Jelen tanulmányban bemutatott modellfejlesztésünk során az itt kapott motivációkat befolyásoló tényezőket használtuk, majd ezek meghatározása után az elvárások feltárására törekedtünk. Ennek érdekében 17 mélyinterjút készítettünk a 2015-2016-os tanév elején a Szegedi Tudományegyetemre érkezett külföldi hallgatókkal. Ezek a mélyinterjúk sokkal mélyebb betekintést engedtek a hallgatók elvárásaiba, melyek eredményeit, és Anderson elvárásokat befolyásoló tényezőinek modelljét (2007) figyelembe véve az elvárásokat öt fő csoportba soroltuk: társas, személyes, kulturális, munkaerő-piaci és oktatási elvárások.

Hipotézisek, modellalkotás

Hipotéziseink megfogalmazása során a szakirodalom és saját kutatásaink alapján kerestük az összefüggéseket a motivációk és elvárások között. A motivációk tekintetében a 2. ábra dimenzióit vettük figyelembe, az elvárások alapján pedig Anderson (2007) modelljére és a 17 mélyinterjú eredményeire támaszkodtunk. Az általunk elsőnek csoportosított elvárási forma a társas elvárások, melyek magukba foglalják a tágas baráti kört, a sok ismerőst és a helyi emberek alaposabb megismerését. Ezek jelentősen hozzájárulhatnak egy sokkal aktívabb szociális élethez, és ehhez az aktív szociális élethez hozzátartozik az is, hogy az iskolai eseményeken, partikon és összejöveteleken is részt vesz a hallgató.

A referenciacsoportok külföldi hallgatókra való hatását számos kutatásban vizsgálták. Modellalkotásakor már Guay és Vallerand (1997) is figyelembe vette a referenciacsoportok lehetséges hatásait, amikor a szülőket és a tanárokat sorolta a referenciacsoportba, akik hatással voltak a gyermek

későbbi motivációjára. Hackney és társai (2013) kutatásukban azt feltételezték, hogy amennyiben a hallgató referenciacsoportjának tagjai között már valaki tanult külföldön, a hallgató önmaga is hajlamosabb lesz a külföldön való tanulása. Roga és társai (2015) arra az eredményre jutottak, hogy a referenciacsoportok már az iskola kiválasztásakor szerepet játszanak. A válaszadók 41,1%-a kért ajánlást referenciacsoportoktól, így az ismerősöktől és barátoktól való információgyűjtés az egyik leggyakoribb módja az adott felsőoktatási intézményről való tájékozódásnak.

A szakirodalom (Guay & Vallerand 1997, Cubillo et al. 2006, Hackney et al. 2013, Griner et al. 2014, Roga et al. 2015) és előkészítő kutatásaink alapján feltételeztük, hogy a referenciacsoportok meghatározó tényezőként jelennek meg a leendő hallgatók választási döntéseiben, és Anderson (2007) eredményeire is támaszkodva úgy gondoljuk, hogy a referenciacsoportok által generált motiváció a társas, valamint az oktatással kapcsolatos elvárásokat is befolyásolja.

H1: A referencia csoportok által generált motiváció hatással van

H1a: a társas elvárásokra

H1b: az oktatási elvárásokra

Amikor a hallgató a külföldön való tanulás mellett dönt, saját magával és személyes fejlődésével szemben is elvárásokat támaszt, mely magában foglalja azt is, hogy önmagát jobban megismerje. Az elvárások ezen aspektusát Firmin és társai (2013) kutatták. Úgy definiálták a személyes fejlődést és elvárásokat, mint a diákok szélesedő nézőpontját. 23 amerikai diákkal végeztek kvalitatív vizsgálatokat személyes fejlődés és érettség szempontjából, akik az angliai Oxford Egyetemen tanultak. Kutatásuk bizonyította, hogy a személyes

fejlődést segítette a hallgatók kitágult látóköre, a külföldön való tanulás hosszantartó élménye és benyomása. Carvalho és Mota (2010) kutatásukban arra jutottak, hogy a hallgatók személyes elvárásai között jelentős szerepet tölt be az intézmény iránti bizalom, Arquero et al. (2009) eredményei alapján pedig a hallgatói motivációk és elvárások között kapcsolat van, és az önmegvalósítás – mely esetükben a munkavállalásban mutatkozott meg –, az egyik legfontosabb a hallgatók számára, azaz a személyes fejlődés a külföldi hallgatók elvárásainak egy nagyon fontos aspektusa. A fentiek és az interjú felméréseink alapján fogalmaztuk meg második hipotézisünket.

H2: Az önmegvalósítás motivációja hatással van a személyes elvárásokra

A külföldre tanulni érkező hallgatóknak más és más elvárásai lehetnek egy adott ország kultúrájával szemben. Annak köszönhetően, hogy egy felsőoktatási intézmény külföldi hallgatói bázisa általában igen eltérő, a különböző országokból és kultúrából érkező hallgatóknak más és más elvárásai lehetnek.

A külföldi hallgatók szociális életének aspektusait Ding és Li (2012) kutatták. Amerikában tanuló kínai hallgatók szociális hálózatának alakulását vizsgálták, és azt az eredményt kapták, hogy az egyetem nemzetközi nyitottsága nagymértékben befolyásolja a kínai hallgatók elfogadását. Sőt mi több, a szociális hálózatok nagyon hasznosak lehetnek a társas kapcsolatok kialakításában, és jelentősen befolyásolhatják a hallgatók döntését a külföldön való tanulással kapcsolatban. Egy másik kutatásban Dewey és társai (2013) szintén a szociális háló alakulását vizsgálták külföldön tanuló hallgatók körében: 71 közép-keleti hallgatót és kommunikációs módjukat vizsgálták. Azt találták, hogy az egyik leggyakoribb kommunikációs forma az volt közöttük, amikor az utcán idegenekkel folytattak teljesen átlagos beszélgetéseket. Az anyanyelvi beszélőkkel töltött idő és a hallgatók személyisége alkották a két fő befolyásoló tényezőt abban, hogy a hallgatók megismerjék a helyi embereket, kultúrájukat: szokásaikat, értékeiket, normáikat. Ezek a kutatások is azt mutatják, hogy a kultúra és az ország, ahonnan a hallgató jön, és ahová tanulni megy, meghatározó szereppel bírnak abban, hogy hogyan élik meg mindennapjaikat az adott országban.

Czerwionka et al. (2015) olyan külföldi hallgatók interkulturális tudásának és nyelvi kompetenciájának fejlődését vizsgálták, akik rövid időt töltöttek külföldön tanulással. Mélyinterjúk készítésével alapozták meg kutatásukat, melyet később kvantitatív mérésekkel is alátámasztottak. Arra a követ-

keztetésre jutottak, hogy az interkulturális tudás szignifikánsan nőtt a program időtartama alatt a következő témakörökben: mindennapi élet, ételek, italok, kultúra, történelem, értékrend és politika. Bokareva (2014) szintén a kulturális élmény- és tapasztalatszerzést találta az egyik fő meghatározó tényezőnek a külföldi hallgatók motivációja között. Pilot kutatásaink és a szakirodalmi eredmények alapján feltételezzük, hogy a kulturális motiváció, és a kultúrákkal kapcsolatos elvárások között összefüggések mutathatók ki.

H3: A különböző kultúrák iránti érdeklődés motivációja hatással van a kulturális elvárásokra

Amikor egy hallgató elkezd tanulmányait egy külföldi felsőoktatási intézményben, jövőbeli karrier elvárásokkal is rendelkezhet, ami magában foglalhatja a célországban történő letelepedést, a hazai munkavállalást és a harmadik országban történő jövőbeli munkaterveket is. Roga és szerzőtársai (2015) arra az eredményre jutottak, hogy a letelepedési, integrációs motivációk és az elvárások között szoros kapcsolat mutatható ki: a célországban lévő megélhetési költségek, az egyetem hírneve, az oktatás minősége motiválják a hallgatókat a választásokban, de ezekkel kapcsolatban elvárásaik is vannak.

Byrne és szerzőtársai (2012) kutatásai alapján a karrier is fontos szerepet játszik a hallgatók motivációjában és elvárásaiban. Bryla (2015) korábbi Erasmus+ hallgatókat vizsgált munkájuk és szakmai karrierjük szempontjából: 2450 hallgatót kérdezett meg 5-6 évvel a végzésük után, és az eredmények alapján a megkérdezettek 98 százaléka dolgozott tanulmányai során, többségük szellemi és menedzseri munkát végzett, ami felkészítette őket a munka világára. A válaszadók elmondása szerint a felsőoktatás kiemelkedően fontos volt számukra a karrierjük és fejlődésük során, és egyharmaduk állította, hogy a nemzetközi mobilitási program befolyással volt a szakmai karrierjére.

Cheng (2014) az értekeket és a preferenciákat vizsgálta a külföldi hallgatói programok kapcsán. Vizsgált rövid és hosszú programokat is, és azt az eredményt kapta, hogy a megkérdezett hallgatók úgy gondolják, hogy a legfontosabb dolog, amit a tanulás által kapnak, az a személyes fejlődés mellett az egyetemen történő fejlődésük. Az tehát, hogy egy hozzánk érkező hallgatót motiválja a letelepedés szándéka vagy sem, nagyon sok elvárással összefüggésbe hozható, és ezeket a differenciált elvárásokat mélyinterjúk kutatásaink is alátámasztották. A fentiek alapján az alábbi hipotéziseket állítottuk fel:

H4: A letelepedés szándéka, mint motiváció hatással van

- H4a: a személyes elvárásokra
- H4b: a kulturális elvárásokra
- H4c: a munkaerő-piaci elvárásokra
- H4d: az oktatási elvárásokra

Az egyik legalapvetőbb elvárás, amit a külföldi hallgató támaszt az oktatási intézmény felé, az oktatási elvárás. Azok a hallgatók, akik valamilyen okból külföldre mennek tanulni, tudják, hogy egy bizonyos időt – programtól függően – el fognak tölteni az adott országban, így elfogadják az intézmény oktatási kínálatát. Az oktatás során hallgatótársaikkal is folyamatos kapcsolatban vannak, és más csoportok is befolyásolják elvárásaikat.

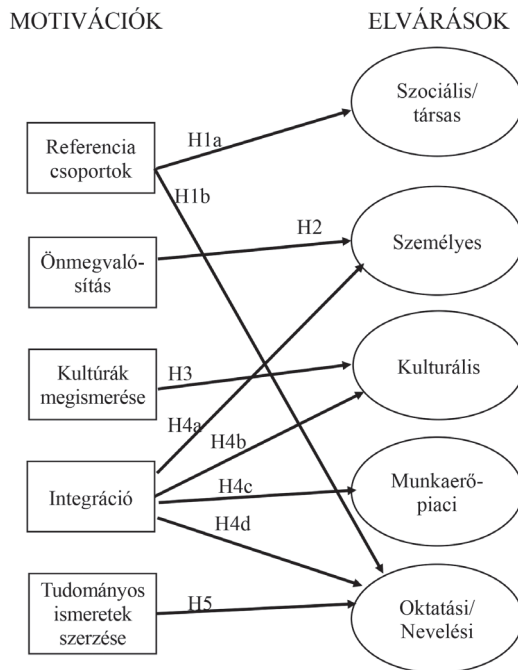
Amennyiben a tudásszerzés és a magas színvonalú oktatás megjelenik motivációjuk között, azok leginkább belső motivációkhoz kötődtek, nem pedig külső kényszer vagy elvárás eredményei, de ezek a motivációk a hallgatók származásától is nagyban függenek (Chirkov et al. 2007, Chirkov et al. 2008). Arquero és szerzőtársai (2009) kutatásaikban azt is kimutatták, hogy a tudás megszerzését illetően

kapcsolat van a motívumok és elvárások között. A megszerzett tudás lehetővé teszi számukra a saját látókörük kiszélesítését, ám ehhez az intézménnyel szemben támasztott elvárások is hozzátartoznak. Byrne és szerzőtársai (2012) szintén alátámasztják, hogy a hallgatók az intellektuális tudás növekedését várják el a külföldön töltött idő alatt. Mások azonban arra is figyelmeztetnek, hogy a külföldi programoknál már-már túlságosan nagy hangsúlyt fektetnek a hallgatók oktatási elvárásainak kielégítésére, holott a kulturális is éppen olyan fontos.

H5: A tudásszerzés motivációja hatással van az oktatási elvárásokra.

A felsorolt elvárástípusok adják a motivációs típusok mellett a kutatás alapját, és betekintést nyújtanak a külföldi hallgatók gondolkodásába is. Fontos tehát, hogy a motivációkat ne elszigetelten, hanem az elvárásokkal együtt vizsgáljuk, és keressük a közöttük rejlő összefüggéseket. Koncepciókat és hipotéziseinket a 3. ábrában foglaljuk össze.

3. ábra: Hipotézisek: A külföldi hallgatók motivációi és elvárásai közötti összefüggések

Forrás: saját szerkesztés

A MODELL TESZTELÉSE

A következő fejezetben ismertetjük a kutatás lebonyolításnak körülményeit, a minta összetételét, a kutatási módszertant, majd pedig a felállított hipotézisek tesztelését mutatjuk be PLS útelemzés segítségével.

A kutatás lebonyolítása, a minta összetétele

Modellünk tesztelésére 2016 szeptemberében online kérdőíves lekérdezést alkalmaztunk, ahol az alapsokaságot a vizsgált egyetemen tanuló külföldi hallgatók jelentették. Megkeresésünkre 121 érvényes válasz érkezett, karok és származási országok szerint a minta nem reprezentatív. A válaszadók 56%-a férfi, 43%-a nő, életkorukat tekintve a hallgatók többsége 18 és 25 év közötti, a képzési programjukban használt oktatási nyelv pedig leginkább az angol (88%).

A legnagyobb arányban indiai hallgatók (24 fő) töltötték ki a kérdőívet, őket követték a kínaiak (11 fő), a törökök (7 fő), a vietnámiak (7 fő), az algériaiak (6 fő), a tunéziaiak (6 fő), és a németek (5 fő). Az „egyéb” csoport olyan nemzetiségeket takar, akikből kevesebb, mint 5 fő töltötte ki a kérdőívet. Ezek a nemzetiségek a következők voltak: Ausztria, Azerbajdzsán, Brazília, Ciszjordánia, Columbia, Dél-Korea, Egyesült Királyság, Ecuador, Franciaország, Irak, Irán, Izrael, Jemen, Jordánia, Laosz, Libanon, Marokkó, Mongólia, Namíbia, Németország, Nigéria, Norvégia, Olaszország, Spanyolország, Seychelle-szigetek, Szíria, és Tajvan.

A kitöltők között a legnagyobb arányban az Általános Orvostudományi Kar hallgatói voltak (30,6%), ami azzal magyarázható, hogy az ő arányuk a legmagasabb a képzési programok közötti megoszlásokat tekintve. Őket követték a Bölcsészettudományi Kar hallgatói 12,4%-kal, a Gazdaságtudományi Kar hallgatói 10,7%-kal, majd pedig a Fogorvos-tudományi Kar hallgatói 6,6%-kal.

Alkalmazott módszer, adatok elemzése

A kérdőívben a motiváció és az elvárások mérésére 5 fokozatú Likert skálát használtunk. A motiváció témakörben a referenciacsoportok, az önmegvalósítás, a kulturális motiváció, a letelepedés és a tudásszerzés motivációját vizsgáltuk, az elvárásoknál pedig a társas, személyes, kulturális, munkaerő-piaci és az oktatási elvárásokat teszteltük. A kérdőívben szereplő kérdések egy része validált kérdőívekből származik (Guay et al. 2000,

Chirkov et al. 2007, Hackney et al. 2013, Hanousek & Hegarty 2015), más részük saját fejlesztés. A 121 érvényes válasz lehetővé tette az adatok statisztikai elemzését, melyet az IBM SPSS és SmartPLS 3 szoftver segítségével végeztük el. A modell teszteléskor a PLS-SEM útelemzés alkalmaztuk, hiszen ez a módszer lehetőséget ad alacsony elemszámú minta elemzésére és nem szükséges a változók normális eloszlása (Kazár 2014).

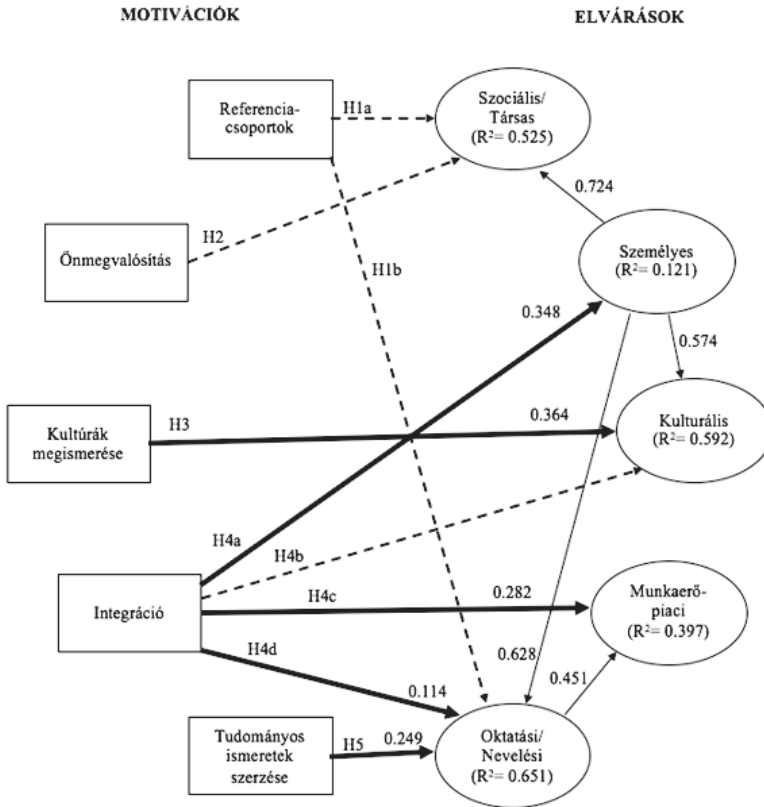
Konstrukciók, a külső modell

Az útelemzés előtt az adatok ellenőrzésére három kritériumrendszer alkalmaztunk (Kazár 2014). A fogalmak megbízhatóságának és érvényességének vizsgálatára exploratív faktorelemzést alkalmaztunk, a látens változók megbízhatóságát pedig Cronbach α mutató segítségével mértük, melynek ebben az esetben meg kell haladnia a 0,6-os értéket (Hair et al. 2009), amely esetünkben minden változó esetében teljesült (2. melléklet). Ahhoz, hogy a konvergencia-érvényességet is ellenőrizzük, megvizsgáltuk a standardizált faktorsúlyokat ($> 0,5$), az átlagos kivonatolt varianciát (average variance extracted (AVE) $> 0,5$), és az összetétel-megbízhatósági mutatót (composition reliability (CR) $> 0,7$). Ezekkel a kritériumokkal összehasonlítva az általunk mért mérőszámokat, a 10 konstrukció létezése igazolható. Fornell & Larcker (1981) tesztje alapján ellenőriztük a diszkriminancia-érvényességet, és ez az utolsó kritérium is teljesül az összes látens változó esetén (3. melléklet).

A belső modell, a kutatás eredményei

Útelemzésünk célja az volt, hogy a motivációk közvetlen és közvetett hatását vizsgálja az elvárásokra. Az útegyütthatók szignifikanciáját bootstrap mintavétellel vizsgáltuk, melynek eredményeit a 4. melléklet táblázatában láthatjuk, ahol a táblázatba nem kerültek be a nem szignifikáns értékek. A táblázatban található „p” értékek alapján megállapíthatjuk, hogy ötszázalékos szignifikancia szinten a hipotéziseinkben vizsgált változók nem mindegyike fejt ki szignifikáns hatást a hozzá tartozó függő változóra. A 4. ábrán szaggatott nyílal jelöltük azokat a hipotéziseket, melyeket elvetettünk, feketével pedig a szignifikáns közvetlen és közvetett kapcsolatokat.

4. ábra: Szignifikáns és nem szignifikáns hatások a modellben

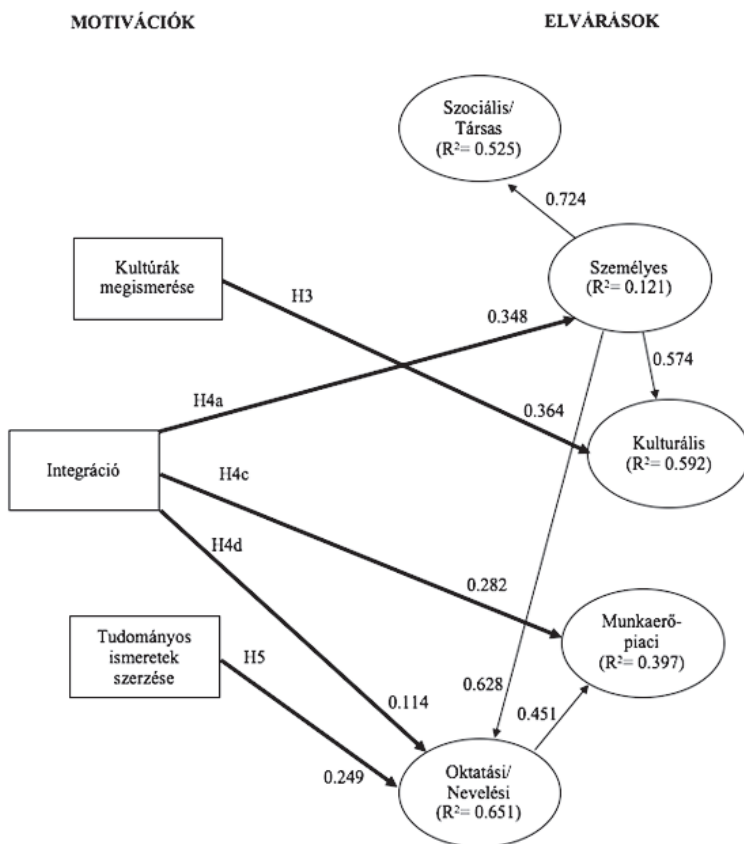

Forrás: saját szerkesztés

A végső modellt (5. ábra) a szignifikáns hatások figyelembevételével állítottuk fel, amelyek alapján az exogén változók a modellben a kulturális tudásszerzés, letelepedés, és a tudásszerzés

motivációja, az endogén változók pedig a társas elvárások, személyes elvárások, kulturális elvárások, munkaerőpiaci elvárások és oktatási elvárások.

5. ábra: Külföldi hallgatók motivációjának és elvárásainak modellje

Forrás: saját szerkesztés

Az útelemzés során megállapítható, hogy a legnagyobb magyarázó erővel az oktatási elvárások (0,651), a kulturális elvárások (0,592) és a társas elvárások (0,525) bírnak. A munkaerő-piaci elvárások magyarázó ereje a modellben 0,397, míg a személyes elvárásoké 0,121.

A közvetlen hatások közül 5 hatás bizonyult szignifikánsnak:

- a modellben tapasztalt legerősebb a kultúrák iránti érdeklődés motivációjának hatása a kulturális elvárásokra ($\beta=0,364$),
- ezt követi az integráció, letelepedés hatása a személyes elvárásokra ($\beta=0,348$),
- majd ugyancsak a letelepedés motivációja kapcsán a közvetlen hatás útegyütthetója következik ($\beta=0,282$) a munkaerőpiaci elvárásokra,

- ezt követi a tudásszerzés motivációjának hatása ($\beta= 0,249$),
- és az integráció hatása ($\beta=0,114$) az oktatási elvárásokra.

A közvetlen hatások kapcsán érdekes eredmény, hogy a referenciacsoportok és az önmegvalósítás motivációja egyetlen elvárás esetében sem mutat szignifikáns hatást, és meglepő, hogy a referenciacsoportok sem a társas, sem az oktatási elvárásokra nem jeleznek közvetlen befolyást.

A közvetett hatások eredményei is újszerűek. A letelepedés, integráció motivációja a személyes elvárásokon keresztül több elvárást is befolyásol. Ez a motivációs tényező közvetetten hat:

- a társas elvárásokra ($\beta= 0,252$) ($0,348*0,724$),

- az oktatási elvárásokra ($\beta=0,218$) (0,348*0,628),
- a kulturális elvárásokra ($\beta= 0,199$) (0,348*0,574),
- valamint a személyes és az oktatási elvárásokon keresztül ($\beta=0,099$) (0,348*0,628*0,451) a munkaerő-piaci elvárásokra.

Az integráció motivációjához másik közvetett hatást is társíthatunk, melyben az oktatási elvárásokon keresztül hat a munkaerő-piaci elvárásokra

($\beta=0,051$) (0,114*0,451), így a két közvetett hatás összege együttesen $\beta=0,150$. A tudásszerzés motivációja pedig közvetetten ugyancsak az oktatási elvárásokon keresztül hat a munkaerő-piaci elvárásokra ($\beta=0,112$) (0,249*0,451).

Látható, hogy az integráció, letelepedés számos elvárásra hat közvetetten, és a tudásszerzés hatása is szignifikáns a munkaerő-piaci elvárásokra (1. táblázat).

1. táblázat: Közvetlen hatások a modellben

	Kulturális elvárások	Oktatási elvárások	Munkaerő-piaci elvárások	Személyes elvárások
Kultúrák megismerése	0,364			
Tudásszerzés motivációja		0,249		
Integráció		0,114	0,282	0,348

Forrás: saját szerkesztés

A hipotézisek tesztelése

Hipotéziseink tesztelése során az eredmények igazolták azok egy részét, de több feltételezésünk hamisnak bizonyult (2. táblázat).

2. táblázat: Jelen kutatás hipotéziseinek tesztelésének eredményei

Hipotézis	Állítás	Elfogadva	Elvetve
H1a	A referencia csoportok motivációja hatással van a társas elvárásokra.		X
H1b	A referencia csoportok motivációja hatással van az oktatási elvárásokra.		X
H2	Az önmegvalósítás motivációja hatással van a személyes elvárásokra.		X
H3	A kulturális motiváció hatással van a kulturális elvárásokra.	X	
H4a	A letelepedés motivációja hatással van a személyes elvárásokra.	X	
H4b	A letelepedés motivációja hatással van a kulturális elvárásokra.		X
H4c	A letelepedés motivációja hatással van a munkaerő-piaci elvárásokra.	X	
H4d	A letelepedés motivációja hatással van az oktatási elvárásokra.	X	
H5	A tudásszerzés motivációja hatással van az oktatási elvárásokra.	X	

Forrás: saját szerkesztés

Nem meglepő eredmény, de igazolást nyert, hogy a más kultúrák iránti érdeklődés hatással van a kulturális elvárásokra (H3), és a tudásszerzés motivációja az oktatási elvárásokat befolyásolja (H5). Ugyanakkor hipotéziseink szempontjából meggyőzőnek tekinthető kutatási eredmény, hogy a letelepedés szándéka hatással van a személyes (H4a), a munkaerő-piaci (H4c) és oktatási (H4d) elvárásokra. Számunkra újszerűnek az elvetendő hipotézisek tekinthetők. Kutatásunk nem igazolta a referenciacsoportok hatását a társas (H1a) és oktatási (H1b) elvárásokra, és hamisnak bizonyult azon feltételezésünk is, miszerint az önmegvalósítás motivációja hatással van a személyes elvárásokra (H2). Azt sem sikerült bizonyítanunk, hogy a letelepedés szándéka befolyásolja a kulturális elvárásokat (H4b).

A leginkább izgalmasak azonban azok az új összefüggések, amelyeket az útelemzés során a közvetett hatások kapcsán kaptunk. A letelepedés szándékának motivációja több elvárást is szignifikánsan befolyásol: közvetetten hatással van a hallgatók társas, kulturális és munkaerő-piaci elvárásaira, és miközben közvetlenül is befolyásolja az oktatási elvárásokat, azokra a személyes elvárásokon keresztül közvetetten is hat. Az a tény is figyelemre méltó, hogy a tudásszerzés motivációja az oktatási elvárásokon keresztül munkaerő-piaci elvárásokat is tartalmaz, és az eredmények alapján úgy tűnik, hogy az integráció, letelepedés motivációja a leginkább meghatározó dimenzió: a hallgatók e motivációja közvetlen hatást gyakorol három elvárássra, és közvetetten befolyásol még négy elvárást is.

ÖSSZEGZÉS, KÖVETKEZTETÉSEK

Tanulmányunkban a külföldi hallgatók motivációinak és elvárásainak összefüggéseit vizsgáltuk. Pilot kutatásaink során a kvalitatív és kvantitatív kutatások mindkét tényezőcsoport kapcsán hasznos eredményeket hoztak, amelyek segítségével megalkottunk egy hipotetikus modellt a hallgatók motivációira és elvárásaira vonatkozóan. A modellt tesztelésére elvégzett kvantitatív kutatásunk néhány olyan következtetésre adott lehetőséget, amelyek talán kiegészíthetik az eddigi vizsgálati eredményeket, és gyakorlati hasznosíthatóságuk is lehet a kutatás terepül szolgáló egyetem számára. Az adatelemzés számos érdekes meglepetést okozott: miközben több korábbi kutatás bizonyította, hogy a külföldi hallgatókat elsősorban az oktatás minősége motiválja, és ezekkel kapcsolatban fogalmazznak meg markáns elvárásokat, a mi kutatási eredményeink

mást is jeleztek. Úgy tűnik, hogy a hozzánk érkező hallgatók számára legalább ekkora jelentőséggel bír a kulturális élmény, a kulturális környezet, egy más ország megismerése, annak elfogadása és új társas kapcsolatok kialakítása. Figyelemre méltó az is, hogy a letelepedés, az integráció motivációja mind közvetlenül, mind közvetve számos elvárást támaszt a külföldről érkező hallgatók részéről, és nem elhanyagolható tényező, hogy az integráció, letelepedés motivációja a munkaerő-piaci elvárásokra nemcsak közvetlenül hat, hanem ezen elvárásokat a személyes és oktatási elvárásokon keresztül közvetetten is befolyásolja.

A fenti eredmények nagy valószínűséggel kutatásunk korlátaiból adódnak. A minta elemszáma, a vizsgálati célcsoport nem teszik lehetővé, hogy eredményeinket általánosíthatónak tekintsük, de bízunk benne, hogy primer kutatásunk további vizsgálatokat inspirál. Érdekes lehetne az eredményeket más egyetem, esetlegesen egy külföldi egyetem saját külföldi hallgatóinak eredményeivel összehasonlítani. Egy összehasonlító elemzés még több ország- és intézményspecifikus tényezőt tárhatna fel a külföldi hallgatók motivációját és elvárásait illetően.

Ugyanakkor azt is gondoljuk, hogy az eredmények már most is jól hasznosíthatók a vizsgálat terepül szolgáló intézmény számára, hiszen látható, hogy az ide érkező külföldi hallgatók a tudásszerzésen kívül más elvárásokat is megfogalmazznak, és amennyiben azt szeretné egy intézmény, hogy a külföldi hallgatók éppen őt válasszák, akkor talán érdemes mérlegelni kutatási eredményeinket.

„A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.”

HIVATKOZÁSOK

- Anderson, B. D. (2007), *Students in a Global Village: The Nexus of Choice, Expectation, and Experience in Study Abroad*, Doctoral Dissertation, Austin, TX
- Areepattamannil S., Freeman J. G. and Klinger D.A. (2011), "Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation, and Academic Achievement among Indian Adolescents in Canada and India", *Social Psychological Education*, **14** 427-39
- Arquero, J. L., Byrne, M., Flood, B. and Gonzalez, J. M. (2009): "Motives, expectations, preparedness and academic performance: A study of students of accounting at a Spanish university", *Spanish Accounting Review*, **12** 2, 279-300
- Barkóczi I. – Putnoky J. (1980), *Tanulás és motiváció*, Budapest: Tankönyvkiadó
- Bryla, P. (2015), "The impact of international student mobility on subsequent employment and professional career: a large-scale survey among polish former Erasmus students", *Procedia, Social and Behavioral Sciences*, **176** 633-41
- Bokareva M. (2014), "Social Causes of Russian Students's Motivation to Study Abroad", *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, **127** 124-8
- Byrne, M., Flood, B., Hassall, T., Montano, J. L. A., González, J. M. G. and Tourana-Germanou, E. (2012): "Motivations, expectations and preparedness for higher education: A study of accounting students in Ireland, the UK, Spain and Greece", *Accounting Forum*, **36** 134-44
- Carvalho, S. W. and Mota, M. O. (2010), "The role of trust in creating value and student loyalty in relational exchanges between higher education institutions and their students", *Journal of Marketing for Higher Education*, **20** 1, 145-65
- Cheng, A. Y-N. (2014), "Perceived value and preferences of short-term study abroad programmes. A Hong Kong study", *Procedia, Social and Behavioral Sciences*, **116** 4277-82
- Chirkov, V., Vansteenkiste, M., Tao, R. and Lynch, M. (2007): "The Role of Self-Determined Motivation and Goals for Study Abroad in the Adaptation of International Students", *International Journal of Intercultural Relations*, **31** 199-222
- Chirkov, V., Safdar, S., Guzman, J. and Playford, K. (2008): "Further Examining the Role Motivation to Study Abroad Plays in the Adaptation of International Students in Canada", *International Journal of Intercultural Relations*, **32** 427-40
- Cubillo, J. M., Sánchez, J. and Cerviño, J. (2006), "International Students' Decision-Making Process", *International Journal of Educational Management*, **20** 2, 101-15
- Czerwionka, L., Artamonova, T. and Barbosa M. (2015), "Intercultural knowledge development. Evidence from student interviews during short-term study abroad", *International Journal of Intercultural Relations*, **49** 80-99
- Deci, E. L. and Ryan, R. M. (1985), *Intrinsic Motivation and Self-determination in Human Behaviour*, New York, Plenum
- Ding, L. and Li, H. (2012), "Social networks and study abroad, The case of Chinese visiting students in the US", *China Economic Review*, **23** 580-9
- Dewey, D. P., Ring, S., Gardner, D. and Belnap, R. K. (2013), "Social network formation and development during study abroad in the Middle East" *System: An International Journal of Educational Technology and Applied Linguistics*, **41** 269-82
- Elkhani, N. and Bakri, A., (2012), "Review on 'expectancy disconfirmation theory' (EDT) Model in B2C E-Commerce." *Journal of Information Systems Research and Innovation*, **2** 12, 95-102
- Elliot, A. J. and Fryer, J. W. (2008), "The Goal Construct in Psychology" In Shah, J. Y. and Gardner, W. C. (eds.), *Handbook of Motivation Science*, Guilford, New York, 235-50
- Fejes J. B. (2015), *Célok és motiváció*. Budapest: Gondolat Kiadó
- Firmin, M. W., Holmes, H. J., Firmin, R. L. and Merial, K. L. (2013), "Personal and Cultural Adjustments Involved with an Oxford Study Abroad Experience", *Procedia, Social and Behavioral Sciences*, **89** 555-8
- Goldstein, S. B. and Randi, I. K. (2006), "Predictors of US college students' participation in study abroad programs. A longitudinal study", *International Journal of Intercultural Relations*, **30** 507-21
- Griner J. and Sobol A. (2014), "Chinese Students' Motivations for Studying Abroad", *Global Studies Journal*, **7** 2-14
- Guay, F. and Vallerand, R. J. (1997), "Social Context, Student's Motivation, and Academic Achievement: Toward a Process Model", *Social Psychology of Education*, **1** 211-33
- Guay, F., Vallerand, R. J. and Blanchard, C. (2000), "On the Assessment of Situational Intrinsic and Extrinsic Motivation: The Situational Motivation Scale (SIMS)", *Motivation and Emotion*, **24** 3, 175-213

- Hackney K., Boggs D., Kathawala Y. and Hayes J. (2013), "Willingness to study abroad. An examination of Kuwaiti students", *Proceedings for the Northeast Region Decision Sciences Institute*, 566
- Hanousek, R. L. and Hegarty, N. (2015), "The Measurement of Student Motivation: Does one Scale do it all?", *Journal of Higher Education Theory and Practice*, **15** 1, 11-8
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. and Anderson, R. E. (2009), *Multivariate Data Analysis*, 7/e. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall
- Kazár, K. (2014), "PLS Path Analysis and its Application for the Examination of the Psychological Sense of a Brand Community", *Procedia Economics and Finance*, **17** 183-91
- Maehr, M. L. (1976), "Continuing Motivation: An analysis of a seldom considered educational outcome", *Review of Educational Research*, **9** 3, 443-62
- Martin, J. N., Bradford, L. and Rohrlach, B. (1995), "Comparing predeparture expectations and post-sojourn reports. A longitudinal study of U.S. students abroad", *International Journal of Intercultural Relations*, **19** 1, 87-110
- Nyaupane G., Paris C. and Teye V. (2011), "Study abroad motivations, destination selection and pre-trip attitude formation", *International Journal of Tourism Research*, **13** 3, 205-17
- Oliver, R. L. (1980), "A cognitive model of the antecedents and consequences of satisfaction decisions", *Journal of Marketing Research*, **17** 4, 460-9
- Oliver, R. L. (1985), "Disconfirmation processes and consumer evaluations in product usage", *Journal of Business Research*, **13** 3, 235-46
- Oliver, R. L. and Winer, R. S. (1987), "A framework for the formation and structure of consumer expectations: review and propositions", *Journal of Economic Psychology*, **8** 469-99
- Roga, R., Lapina, I. and Mürsepp, P. (2015), "Internationalization of higher education: analysis of factors influencing foreign students' choice of higher education", *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, **213** 925-30

Dr. habil. Hetesi Erzsébet PhD, egyetemi tanár
hetesi@eco.u-szeged.hu
Szegedi Tudományegyetem
Gazdaságtudományi Kar

Kéri Anita PhD hallgató
keri.anita@eco.u-szeged.hu
Szegedi Tudományegyetem
Gazdaságtudományi Kar

Why do international students come to Hungary and what do they expect from us? International students' motivation and expectations in Hungary.

THE AIMS OF THE PAPER

In the current paper, the results of the study conducted among the foreign students of a big Hungarian university are presented. The following main question is in the centre of the study: What relationships are there between the motivation and expectations of foreign students? The aim of this study, which is based on other preliminary researches, is to test a model about the possible relationship between foreign students' motivation and expectations.

METHODOLOGY

Based on the secondary data and qualitative pilot research (3 focus-group discussions and 17 in-depth interviews), primary data has been collected in the form of an online questionnaire. The results were analysed with IBM SPSS and SmartPLS 3 software (sample: 121 people, population: foreign students at the University of Szeged).

MOST IMPORTANT RESULTS

According to the results of the research, the motivational dimensions that were studied have different effects on the factors related to expectations. The relationship between motivational dimensions (reference groups, self-actualization, cultural knowledge, integration, gaining knowledge) and the factors of expectations (social, personal, cultural, labour-market and educational) partly validated the hypotheses. According to the PLS path coefficients, gaining knowledge has a significant effect on educational expectations, gaining cultural knowledge has a significant effect on cultural expectations, while the intention to integrate affects labour-market, personal and educational expectations. Based on the direct effects, we can conclude that integrative motivation has a dominant role in foreign student expectations.

RECOMMENDATIONS

The results can be applied to the university at hand, as it can be seen that students arriving here do not only phrase educational expectations, and their expectations are affected diversely by different motivation types and in different ways.

Keywords: motivation, expectations, foreign studies, internationalization, higher education

MELLÉKLETEK

1. melléklet: Motivációs kérdőívben szereplő állítások magyarul

Sorszám	Állítások
1	Az anyagiak nagy szerepet játszottak abban, hogy Magyarországra jöttem, mert olcsóbb volt, mint a többi lehetőség.
2	Nagyon fontos számomra az új kultúrák megismerése.
3	Magáért a városért választottam ezt az egyetemet.
4	Miután végzek az egyetemen, Magyarországon maradok.
5	Azért választottam Magyarországot, mert közel volt hazámhoz.
6	Azért választottam Magyarországot, mert Közép-Európában van, és tudok innen utazni.
7	A családom nagy szerepet játszott az iskola kiválasztásában.
8	Egy barátommal/ismerősömmel jöttem ide.
9	A barátaim bátorítottak, hogy jöjjek Magyarországra.
10	Más diákok ajánlották számomra ezt az iskolát.
11	Azért választottam Magyarországot, mert jó dolgokat hallottam róla.
12	Azért választottam Magyarországot, mert hazámban híres.
13	Leginkább a tanulás miatt jöttem ide.
14	Az önmegvalósításom beteljesítése miatt jöttem ide.
15	Pontos céloom volt azzal, hogy ide jöttem.
16	Leginkább jó jegyeim vannak az egyetemen.
17	Nagy elvárásaim voltak magammal szemben.
18	A nyelvtanulás nagyon motivált Magyarországra kiválasztásakor.
19	A magyar tanítási és az egyetemi oktatás színvonala miatt jöttem ide.
20	Azért jöttem ide, mert a magyar diplomát elfogadják az EU-ban.
21	Miután megkapom a diplomát, itt szeretnék dolgozni Magyarországon.
22	Azért jöttem ide, mert itt gyakorlati tudásra is szert tehetek.
23	Azért jöttem ide, mert a magyar diploma széles körben elfogadott és elismert.

Forrás: saját szerkesztés

2. melléklet: Konstrukciók és indikátorok

Konstrukciók (látens változók)	Item	Standardizált faktorsúlyok	Átlag	Szórás
Referencia csoportok Cronbach $\alpha=0,703$ AVE=0,523 CR=0,819	A családom nagy szerepet játszott az iskola kiválasztásában.	0,624	2,66	1,47
	A barátaim bátorítottak, hogy jöjjek Magyarországra.	0,802	2,48	1,51
	Más diákok ajánlották számomra ezt az iskolát.	0,790	2,50	1,37
	Azért választottam Magyarországot, mert jó dolgokat hallottam róla.	0,691	3,64	1,20
Önmegvalósítás Cronbach $\alpha=0,748$ AVE=0,567 CR= 0,841	Pontos célom volt azzal, hogy ide jöttem.	0,814	4,24	1,16
	Leginkább jó jegyeim vannak az egyetemen.	0,704	3,88	0,99
	Nagy elvárásaim voltak magammal szemben.	0,717	4,19	1,00
	Nagyon fontos számomra az új kultúrák megismerése.	0,778	4,20	1,17
Kultúrák megismerése Cronbach $\alpha=0,613$ AVE= 0,531 CR= 0,774	Nagyon fontos számomra az új kultúrák megismerése.	0,779	4,09	1,07
	Azért választottam Magyarországot, mert Közép-Európában van, és tudok innen utazni.	0,670	3,01	1,25
	A nyelvtanulás nagyon motivált Magyarországot kiválasztásakor.	0,739	3,38	1,27
Integráció Cronbach $\alpha= 0,733$ AVE= 0,621 CR= 0,837	Miután végzek az egyetemen, Magyarországon maradok.	0,885	2,36	1,25
	Miután megkapom a diplomát, itt szeretnék dolgozni Magyarországon.	0,868	2,55	1,38
	Magáért a városért választottam ezt az egyetemet.	0,612	3,25	1,16
Tudásszerzés Cronbach $\alpha= 0,796$ AVE= 0,684 CR= 0,868	A magyar tanítási és az egyetemi oktatás színvonala miatt jöttem ide.	0,860	3,79	1,13
	Azért jöttem ide, mert itt gyakorlati tudásra is szert tehetek.	0,875	3,86	1,24
	Leginkább a tanulás miatt jöttem ide.	0,747	3,96	1,29
Társas elvárások Cronbach $\alpha=0,851$ AVE= 0,698 CR= 0,903	Magyarországon a Szegedi Tudományegyetemen azt várom, hogy [Új barátokat szerzek.]	0,867	4,44	0,75
	Magyar embereket ismerek majd meg.	0,808	4,22	0,95
	Egy megbízható és remek közösség része leszek.	0,836	4,29	0,88
	Hosszantartó nemzetközi kapcsolatokra teszek majd szert.	0,832	4,36	0,84
Személyes elvárások Cronbach $\alpha=0,858$ AVE=0,711 CR= 0,909	Nyitottabb leszek az emberek felé.	0,911	4,46	0,85
	Tapasztalatot szerzek a személyiségem fejlődéséhez.	0,865	4,43	0,89
	A nyelvtudásom fejlődni fog.	0,732	4,12	0,99
	Új képességekre teszek majd szert.	0,865	4,52	0,80

Kulturális elvárások Cronbach $\alpha=0,889$ AVE=0,755 CR= 0,926	Utazhatok majd további külföldi országokba is.	0,778	4,15	0,92
	Megismerem majd más kultúrákat is.	0,919	4,39	0,81
	Részt veszek majd Szeged kulturális életében.	0,916	4,21	0,94
	Jobban megismerem majd a magyar kultúrát.	0,863	4,20	0,96
Munkaerő-piaci elvárások Cronbach $\alpha= 0,755$ AVE= 0,651 CR= 0,849	Jó munkalehetőségeim lesznek majd külföldön.	0,844	4,09	0,92
	Dolgozhatok majd az Európai Unióban.	0,813	4,11	0,90
	Jó munkalehetőségeim lesznek Magyarországon.	0,764	3,52	1,08
Oktatási elvárások Cronbach $\alpha=0,906$ AVE=0,787 CR= 0,937	A Szegedi Tudományegyetem jól felszerelt.	0,872	4,07	1,03
	Jól felkészült tanárok lesznek a Szegedi Tudományegyetemen.	0,883	4,33	0,86
	Hasznos tudást szerzek majd a Szegedi Tudományegyetemen.	0,873	4,45	0,79
	Érdekes óráim lesznek majd a Szegedi Tudományegyetemen.	0,922	4,37	0,85

Forrás: saját szerkesztés

3. melléklet: Az AVE-mutatók és a látens változók közötti korrelációs együtthatók négyzetei

Látens változó	AVE	Látens változók közötti korrelációs együttható négyzete									
		Ref. csop. mot.	Tudássz. mot.	Önmegv. mot.	Szem. elv.	Társ. elv.	Kult. elv.	Okt. elv.	Munk. elv.	Kult. mot.	Letel. mot.
Referenciacsoportok általi motiváció	0,523	0	1,000	0,292	0,011	0,033	0,017	0,066	0,018	0,047	0,048
Tudásszerzés motivációja	0,684	0,017	0	1,000	0,006	0,013	0,016	0,027	0,011	0,074	0,026
Önmegvalósítás motivációja	0,567	0,001	0,011	0	1,000	0,270	0,218	0,297	0,073	0,010	0,016
Személyes elvárások	0,711	0,002	0,033	0,013	0	1,000	0,403	0,270	0,118	0,027	0,047
Társas elvárások	0,698	0,001	0,017	0,016	0,218	0	1,000	0,149	0,069	0,085	0,033
Kulturális elvárások	0,755	0,001	0,066	0,027	0,297	0,270	0	1,000	0,096	0,011	0,044
Oktatási elvárások	0,787	0,003	0,018	0,011	0,073	0,118	0,069	0	1,000	0,007	0,047
Munkaerőpiaci elvárások	0,651	0,003	0,047	0,074	0,010	0,027	0,085	0,011	0	1,000	0,042
Kulturális tudásszerzés motiváció	0,531	0,003	0,048	0,026	0,016	0,047	0,033	0,044	0,047	0	1,000
Letelepedés motivációja	0,621	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0

4. Melléklet: A Bootstrap eljárás eredményei

	Útegyütt- ható (eredeti minta)	Útegyütt- ható átlaga (a bootstrap mintákból)	Útegyütt- ható szórása (a bootstrap mintákból)	t-érték	p-érték
Kulturális motiváció -> Kulturális elvárások	0.364	0.365	0.085	4.299	0.000
Oktatási elvárások -> Munkaerő-piaci elvárások	0.451	0.448	0.085	5.306	0.000
Tudásszerzés motivációja -> Oktatási elvárások	0.249	0.245	0.087	2.853	0.005
Letelepedés motivációja -> Oktatási elvárások	0.114	0.111	0.053	2.177	0.030
Letelepedés motivációja -> Munkaerő-piaci elvárások	0.282	0.292	0.083	3.398	0.001
Letelepedés motivációja -> Személyes elvárások	0.348	0.354	0.065	5.347	0.000
Személyes elvárások -> Kulturális elvárások	0.574	0.575	0.096	5.973	0.000
Személyes elvárások -> Oktatási elvárások	0.628	0.629	0.082	7.695	0.000
Személyes elvárások -> Társas elvárások	0.724	0.726	0.077	9.449	0.000

Forrás: saját szerkesztés

5. melléklet: Indirekt hatások a modellben

	Kulturális elvárások	Oktatási elvárások	Munka- erő-piaci elvárások	Társas elvárások
Tudásszerzés motivációja			0.112	
Integráció	0.199	0.218	0.150	0.252

Forrás: saját szerkesztés

6. melléklet: Teljes hatások a modellben

	Kulturális elvárások	Oktatási elvárások	Munkaerő-piaci elvárások	Személyes elvárások	Társas elvárások
Kulturális tudásszerzés	0.364				
Tudásszerzés motivációja		0.249	0.112		
Integráció	0.199	0.333	0.432	0.348	0.252

Forrás: saját szerkesztés